

Poëta 1564.

Simonidae Simonis: Poët Propheta.

Biblioteka Jagiellońska.

II. C. 53.

POËTAE POLON.

N. 140.

4537

CIVELIA

XXV. 5. 28 L (55)

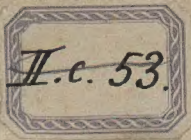
JOEL
PROPHET

CHAPTER VIII
CONTAINING THE
REMAINDER OF THE
BOOK

THE
END OF THE
BOOK

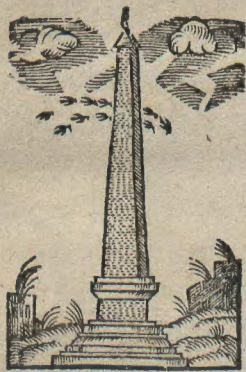
Pom. 1564

IOEL PROPHETA

SIMONIS SIMONIDÆ,

AD

CLEMENTEM VIII.
PONTIFICEM MAXIMUM.

CRACOVIAE,

In Archityp. Regia & Ecclesiastica Lazari,

Anno Dñi, 1593.

vid. XXV. 5. 20.

UNIVERSITY OF TORONTO

JAGELLONICUS

Cim. Qu. 4537

IOEL PROPHETA

SIMONIS SIMONIDAE,

AD

CLEMENTEM OCTAVVM,
PONTIFICEM MAXIMVM.

P Rinceps supreme, Pastor orbis, et Pater,
Felicitas cum te admouebat publica,
Mundi gubernis, iura dans summa in manum,
Cælum recludi quæ's solet, quæ's obstrui.
Tum mi, remoto hac frigida quamuis plaga,
Septemtrionum cardines ad ultimos,
Non vsitatis gaudiis tamen datum est
Potiri abundè, & splendida spes voluere.
Illud regustantem tuum cor inclytum,
Mentisq; candores, procul fide ancipe
Pectusq; curis arduum sublimibus.
Quod mi videre tum beato contigit,
Quando, cruenta facta post discordiæ,
Quæ regna nostra, cum propinquis regibus,
Amore sceptri, plus satis commiserat,
Ab urbe vestra, missus huc, salutifer
Pacis sequester, sanciebas fœdem,

A ij

Tutaq;

Tutaq; nos quiete compositos dabas.
Utcunque tandem lussit anceps exitus,
Quò fas nefasq; res trahit mortalium.
Tunc, te mihi affari, & frui conspectibus,
Manumq; concessum est tuam contingere,
Haurireq; oris mel tuum, affatus sacros.
Quam mihi venustam duco gloriam unicam.
At nunc, locare quando te virtus tua
Diis proximo sategit usque culmine,
Quid me beatius foret? quid promptius?
Quàm pedibus am sanctis tuis adsternier,
Offerre & amplexum, & humile osculum dare.
Non denegaret quippe laudem istam mihi,
Benignitatis illa pulchra copia,
Quæ larga, vestro corde, gaudet conspici.
Adesse sed postquam vetat me, res mea,
Puluinar ad vestrum, vel absenti tamen
Peruellit aurem Musa, gestiens tibi
Se se approbare, nec pudoris, nec memor
Audacis ausus, nec suæ illa infantie.
Amore tantum tuta vestri numinis.
Cui laxam habenam cum semel concessimus,
Amore eodem nempe vestri libera,
Nil non sibi permisit, ipsas aureas
Sedes polorum, semita ardua petens,
Vatumq; magnis se intulit sacrariis.

Libans

Libans ocellis, abditas imagines,
Quas, post futuris temporum successibus,
Signauit illa, præscia omnium, manus.
Si fortè, congruus quis, ætati, color
Vestræ emineret, candida insignis nota.
Namq; aureum sperauit æuum currere,
Nunc conditum, vestra sub indulgentia.
Gauisa tandem repperisse, dulcibus
Quicuit orsis, quâ Ioëlis, pagina
Intacta, soluit multiplex os carminum.
Post sæua bella, post tumultus asperos,
Post omnium, omnigenum laborum turbinem,
Tandem serenos, aureos laudans dies,
Cuiusmodi donare tu mundo potes.
Nam, quæ nefanda pestis, aut quis non furor,
Repreßit orbem ad ultimam metam mali?
Quis porrò te placare cælitum minas,
Quæ sola restat ad salutem ianua,
Paratior? uel mente pura instructior?
Magisne amicus candidis virtutibus?
Quæis absque uita se beata non gerit.
Sed me reprendit vsque Musa, amor meus,
Ne uocis humanæ tibi dicta oggeram,
Neu te amplius sermonibus morer meis,
Ipsum Ioëlem ducit auribus tuis,

*Genus Ioëlem Patbuëlis optimi,
Verba adferentem dia, quæ, interpretres sacer,
Dictantis hausit, ore sancto, numinis.*

*S*Enum senes, ætate prouectissimi,
Usus magister, longa & exploratio,
Quos æstimatores catos rerum facit,
Adeste, ad auditus trutinam accurrite.
Tum, quicquid vsquam est, quæ patet vastissimus
Telluris orbis, educans hominum genus,
Omnis propages, sæcla gentium omnia,
Adeste, pensate acribus sententiis,
Vimq; aurium, vim mentis omnem aduertite,
Cum pristino, æuum computantes nuperum.
Vnquamné lucis munere hoc spirabili
Florere dum vobis datur, vel patribus
Dum vita vestris sole in hoc resplenduit,
Facinora tanta, tale ad exemplum edita,
Insignibus adeò datum nosse est modis?
Non hîc silente lingua opus, non pectore
Obliuioso, sed palàm vocalibus
Animisq;, dictisq;, ad renarrandum obuiis.
Narrent parentes filiis facta hæc suis.
Narrentq; porro filij nepotibus.
Porro nepotes alteri propagini
Imdant ferendum, ad alteram, atque ad alteram,

Æuoq;

*Auoq; nullo conticescat perpetis
Hæc penna famæ, sæculis clara omnibus.
Atrox, nefandum carmen éheu ordior.
Expulsa damnis damna, vulnus vulnere,
Successiones duplicatas cladium,
In peius excrecente semper augmine.
Eruca, ventri repa, deses, vermipes,
Florum aucupatrix fœda, labes frondium,
Virentiæ hortorum hostis impurissima,
Primæuum honorem germinantium abstulit
Regnorum, & orbis in iuventam sævit,
Fœdans malignè pacis alma munia.
Non sola, nec crudelitatis ultimo
Morsu. sed ipsa postquam auaram aluum satis
Exercuit, mox ad relictæ pabula,
Feruens tumultu, examinum nimbos rotans,
Aliq; , dentiumq; pollex impete,
Imber locustæ, turbine horrendo ingruit,
Exesor, exstirpator acer omnium,
Radice, quicquid obuium truncans tenuis.
Nec sat. nec isto fine consistet malum.
Nam quicquid intactum locusta liquerit,
Procella mox superuolans bruchi asperi,
Idem fero insultu opprimet vestigium,
Lateq; nuda cuncta pascendo dabit.
Dum interim teredo, pestis peruicax,*

Propage

Propage verminabit intus subdola,
Tyranna fraudulenta, nil non vendicans,
Nil non peragrans inquietis morsibus,
Tenax premendo, permeans ad intimam
Succi medullam, cortice exhausto super.
Hæc reliquiarum reliquias pæne extimas
Absumet, inq; pulcrem cinefaciet.

Ô luxu, & vsibus voluptatum ebrij,
Pulli leporum, gens sepulta inertis,
Tempus veterno liberare lumina,
Tempus soporis excutere grauedinem,
Vultumq; fletu, luctibusq; tingueret.
Vos qui memcam vitium dulcedinem,
Auidam palati hauritis ad lubentiam,
Modulumq; vitæ, mensam optimam ponitis,
Adest, adest, vlulandi acuta occasio,
Adest gemendi dira vobis formula.
Solamen omne vestri hiantis gutturis,
Lasciuendi omnis redundans copia,
Labra inter ipsa, ab ore vestro euauit.
Ô terra, ô hæredium volupe meum,
Tuum beatum ober, tua super culmina,
Gens robore eminens, superba viribus
Incomprehensa nomine, numeri incapax,
Ascendit. olli dentium serrata vis,
Ut dentium leonis, ast molarium

Modus

*Modus tam iniquus, vt recens ipsos satos
Scymnos leonum excedat abnormi statu.
Florentis olim vineæ excellens decus,
Multa frequentatum manu, multo ordine,
Redegit ad deserta solitudinis,
Vastamq; præstitit, prius cultissimam.
Ficum meam, meos amores vnicos,
Omni decore, vsque ad cutem viam exiit,
Ademit vsum frondium, hausit corticem,
Spoliumq; raptans futile afflixit solo.
Nunc illa quondam nobilis, quondam virens,
Quondam beata fruge mellitissima,
Præcepto honore luget, atque albentibus
Ramis, stat agrorum perenne opprobrium.*

*O terra, non te prouoco ad luctum leuem.
Sed sponsa qualis, nacta florentem virum,
Ver pulchrum agentem ætatis, in lanugine
Si forte prima amisit, intactum toro,
Frustrata dulci nuptiarum munere,
Omnem illico remittit elegantiae
Splendentis ambitum, Et nitores aureos,
Vitæq; se se damnat atris sordibus.
Pro pallæ honore, proq; gemma lucida,
Horroribus sacci asperis obnubila.
Sic te esse mæstam, sic inornatam decet,
Sic vsque atratam sacci ad aspritudinem.*

Lux illa sacrorum, illa maiestas domus,
Quam tu apparatus struxeras Deo tuo.
Celebritatis pristinam omnem gloriam
Deperdidit, transcripta vastitudini.
Non victimarum diues ampla opulentia,
Non februis libationum præmiis.
Flet mæsta turba, Deo sacerdotes sacri.
Deuota cælo pectora, electum genus.
Læsumq; lugubrem integrant, fracti malis.
Quâcunque, quantacunque sparsis finibus
Porrecta pandit regio latifundia,
Furor per omnem bellicus vāsaniit,
Nullum rapinis non penetrans angulum.
Atrata lugent arua, crudeli manu
Ad carduos redacta, & herbam inutilem.
Non fruge, non superba tritico annuo.
Non lentipes illis labor amicus boum,
Cultu reponit debitam feraciam.
Mærent sine vlmis, inquilinæ collium,
Motæ locis, genitrices vini inclytæ.
Lenimen illa corporum, mensæ nitor,
Horti medulla, mater vnicui vnguinis,
Baccis opima oliua, tota elanguit,
Percussa tristi vulnere, atque incuriis.
Agrorum alumni, pubes aruis dedita,
Ob militis metum, impiæ ob sonum tubæ,

Dissecta

Disiecta, dissalata, vœcordi fuga,
Perisse anatri vsus, perisse feruidas
Messesq; , frumentique lætam copiam,
Penuriam vsque ad hordei vilissimam
Deplorat. Unà vinitorum inops manus,
Planguntq; pugnis pectora, vlulantq; anxie,
Autumnitatem propter vuæ euanidam.
O palmitum fons alme, vitigene ô latex,
Tuos nitores ante limpidissimos,
Nunc turbulentos stare, nunc tentos trahi
Nullaq; ductos ordinis solertia.
Non miror, & te ficus, olim pinguibus
Fœcunda ramis, nunc inique torpida,
Vos culta mala nominis granatici.
Vos palma amantes ponderum, premi insciæ,
Et quotquot hortus germina arborum educat,
Non miror, esse vos in aritudine,
In squale, in horrore, ætheris ludibrium.
Quàm vestra quippe salus ab humana manu
Dependeat, curæ colentis indiga,
Turbante rerum summa, vitæ perditis
Solatiis, cultore nullo reliquo,
Vestros honores ire pessum par quoque est.

O quæ's ministris splendor altaris cluit,
Deuota cælo corda, diuinum genus,
Suprema nunc vos flagitat necessitas,

Non visitatis luctibus planctum dare,
Omnes habenas fletuum diffundere,
Toto querellas excitare pectore.
Vos vos reposti in eminentibus locis,
Dei sufetes, præsides rerum omnium,
Præite normam supplicum, exemplar pium,
Propurpure, pro lumine infusæ aureo,
In puluerem, & sacci seuera tegmina
Descendite, inchoate funebres modos,
Humo que dura corpus usque affligite,
Diesque stratos videat, & nox peruigil.
Nam cum dulcis vestra, vester inclytus
Labor, beata quo stetit domus Dei,
Expulsus, exul, infrequens cessit loco.
Non amplius sacro hostiarum munere,
Non splendida libationum adorea
Insignis, ast silentiis fœdè obrutus.
Secernite austerum diem ieiunio,
Sacrate gratam numini abstinentiam,
Æquè domitricem cibi, æquè criminum.
Cessent labores, feriatu sit dolor,
Interpolatus opere nullo extraneo,
Totus sibi, atque luctui intentissimus.
Vocate populi vulgus omne, omnem tribum,
Vocate populi capita, dios principes,
Columen Senati, honoribus matto Patres.

Et

*Et quicquid vssiam orbe terræ maximo
Curru citato gentium Sol aspicit.
Adesse facite ad Regiam domini domum,
Domum verendam, quam Deus præsens habet.
Agite, miseriter mugiat promiscuus
Ad astra clamor, audiendus numini.
In antecessum, post futuros inchoans
Vitæ ciulatus, & dici Aba asperum:
Adest, adest, lux destinata cladibus.
Ultrix cruenta addicta vindictæ Dei,
Impunè cui nemo obuium tollat caput.
Quid illa non vastum dabit? quid non rutum?
Quanto feretur fulmine violentiæ?
Quantis in iras emicabit ignibus?
Rigore sæuo adulta, parcendi immemor,
Heu heu, quàm acerbum proditum est exordium.
Non luce, non sub visibus nostris palàm,
Illa, illa felix, illa rerum multiplex
Opimitas, vberq; pulchrum alimonie,
Cessit furoris hostici ad lubricinam?
In partem abusum, parte fœdatum mala?
Altrice porrò copia pessumdata,
Mortaliumq; pauperatis commodis,
Languescit vnà maximi domus Dei.
Festiuatatum debitis splendoribus
Orbata, gaudiorum inops solennium,*

Lugubribus tota abdita in silentiis.
Non gleba sementi ratam seruat fidem,
Non messis in spem creditas fruges fouet,
Putore sed tetro hausta grana prodigit.
Penu illud æternum, illa conferta horrea,
Cellæq; cumeræq;, intimum ornamentum agri,
Inaniis stant obsitæ atque araneis.
Pars dissipatæ, aut propalam æquatæ solo.
Cessante quippe rure, & almis messibus,
Rectà inuolat situs quoq; in granaria:
Quid sæcla memorem buceræ, & armentas boues?
Quantis in auras seuiunt mugitibus?
Quali boatu pulsa tesqua personant?
Quæ tam lubido dira, rumpendi truces
Gemitus, querellæ inconditæ mistos sono?
Fames, nefanda fames adurget, & improbus
Exercitor venter, suetæ egens dapis.
Defectæ propter pabula, & stabulis pecus,
Caulisq;, cassa mugit ad præsepia.
Et quotquot, herbæ sponte creto munere,
Prati per æquor, sustinent victum vagum,
Fusi, fugati, perciti clade vltima,
Cessere passim pascuis trepidi greges.
Quid restat vltima? quæ super spei via?
Non est quod intra terminos patientiæ
Dolor fatiscat, aut silens ictum premat.

Frustra

*Frustra obstinatum nitor in modestiam.
Quin templa cæli voce, voce cælitum
Patrem laceſſo, & obruo clamoribus.
O rex ſupreme, o omnium Princeps ſator,
Hæc adſpicias? vultuq; non moto approbas?
Dum flamma fuſis æſtuans incendiis,
Vorare geſtit dulce ſiluarum decus.
Spelæaq; inter intima auidè perfurit.
Viſtis fauillam ventilans mapalibus,
Nullamq; non igne inuolans ſtirpem arborum.
Peruaſit ardor, vſq; terræ in abditos
Specus, ſenarum inhoſpita ad cubilia.
Incitur illicet animans omne excitum
Feruore diro, vaſta perſultat ſola,
Raptatq; modò fugam huc, modò illuc ancipem,
Aut nare hiulca, quærit auras libens,
Ad te ſupinans aridam faucem ſiti,
Exuſta qualis, æthere anni feruido,
Hiante tellus quærit imbrem viſcere.
Siccavit eheu ignis ipſas fontium
Venas perennes, ipſa fluminum vada.
Omnis venuſtas, omne pulchritudinis
Specimen ſuperbum, ſponte quod mitis parens
Natum, fundit ſolitariis locis,
Hauiſtum, voratum peſſimo æſtu concidit.
Quis æneator nunc citus tubam rapit?*

Atque

Atq, arce de Sionis horrendum intonat ?
Signum duelli, nuntium infandi mali ?
Ite, entbeis bachate circum excursibus,
Ululumq; sancto monte fenalem edite.
Percellat arua clamor, omnes incolæ,
Omnes remotis quotquot hærent finibus,
Terrarum alumni, ferrei sæcli genus,
Oestro pauoris misceantur feruido.
Turbasq; consient, mentibusq; aspris fremant.
Adest, adest, nec longa distinet mori,
Adest citatis ultionis cladibus,
Dies cruenta, addicta vindictæ Dei,
Dies tenebris inuoluta immitibus,
Caliginosæ noctis umbris obsita,
Nigrans procellis, cæca fœdis nubibus,
Lateq; terrifici creatrix turbinis,
Quò cuncta uernat, cuncta confestim opprimat,
Ictuq; poenè inuoluat urens unico.
Qualis recentem quùm mari flammam ciet
Aurora, celsos montium se in vertices
Impigna vibrat, poenè momento omnibus
Inuicta solis tela spargens angulis.
Nullumq; non volucris locum face inuolans.
Eheu minacis quanta vis exerciti,
Numeri incapax, virtute militum eminens,
Flagrans superbo ardore fortitudinis,

Crudele

Crudele figit huic agro vestigium.
Telluris ex quo caput habitari hoc solum,
Antiquitatis ultima ex origine,
Nemo hostis huic parem intulit ferociam.
Nec inferet post, sæculo altero, & altero.
Quam vultus atrox? quanta frontium acritas?
Quam flexit ora, quam viam nupere institit,
Nimbi antecedunt ignium voracium,
Agmenq; claudunt ponè flammarum globi,
Procul vomentes, fumidam fuliginem,
Astuq; nuda cuncta dantes feruido.
O terra, amœnitatum ocelle, o unici
Orbis medulla, Gratiis selecte flos,
O tempe amorum, o voluptatum hortule,
Tu nunc beata, nunc nites pulcherrima.
Hostilis ast simul manus te fregerit,
Feres nefandæ damna vastitudinis,
Ibisq; deserti in rigorem luridum.
Et quotquot uber dulce perreptant tuum,
Fuga efferentur impotenti, nec fuga
Clade impeditos, vlla servabit tamen.
Quid mirer? aut quid horream expauens prius?
Frontisne diritatem, & aspectus truces?
Quales equorum præliis frementium.
An irruentum non ferendos impetus?
Plantasq; planè præditas cursu igneo?

C

Quis

Quæis expeditus non eques certauit.
Non sic quadrigæ montium insultant iuga,
Saxa increpantes ungulis sonantibus.
Non sic edacis feruidus flammæ furor,
Arentem acervum quando stipulæ ingurgitat,
Torquet fauillis æstuantem turbinem,
Lateq; sonitu pulsat auras torrido.
Quodcunq; robur esse fortitudinis
Usquam potest, quæcunq; gens bello effera,
Iactat superbam gloriam duellicam.
Hæc una princeps omnium instar est manus.
Tota in cruorem prona, tota vulnerum
Seua artifex, magistra bellorum aspera,
Parata prænisa cædium ad væsaniam.
Quacunq; diros vertit orbes luminum
Iram vomentes, ferreus passim pavor
Oppressa sternit corda, spes agræ tremunt,
Uncumq; cura carnifex figit trucem.
Non stare sanguis integer molli in gena,
Sed illatebrans intimos vitæ in sinus,
Fœdata linquit ora nigrore horrido.
Quales caminus, oblitus fuligine
Testas remittit, squalæ tinctas fumida.
Heu heu gigantum quanta currunt robora
Frænanda nullis aggerum repagulis,
Spretum quæuistela, quosuis obices,

Tanti

Tanti irruent, ferroq; iter latè dabunt.
 Non murus illos, turriumue vastitas,
 Arcebit vlla, machinaeue desuper
 Imbrem ruentes saxeum tonitru igneo.
 Trans ipsa septa, transq; propugnacula
 Cursu euolabunt peruicaces arduo.
 Viri feroces, sueta bello pectora,
 Scientiae mauortiae expertissimi,
 Locum tueri quisq; pertinax suum,
 Nec flectere vsquam de viai tramite,
 Non ordines turbare, non gradu excuti,
 Non alter alterum tumultu obtundere,
 Fraterue fratris premere collisum latus.
 Quin ire calle quisq; strenuus suo,
 Pedemq; fixa ponere ad vestigia.
 Tum quando velox prouocat necessitas,
 Procul fenestris praepetem saltum dare,
 Cadent volucres, saltibus pernicibus
 Crebri petauristae, ignei salisubsuli,
 Aurisq; credent corpora, alitum vicem,
 Nec corruentes, casus allidet procax,
 Luxator artuum, cerebri euerrior,
 Quin expediti, & vndecunq; innoxij,
 Pulchre caducum deferent pedem solo.
 Quae porta fractis non patefcet vectibus?
 Quis urbis angulus, ruentum ab impetu

C ij

Recedet

Recedet immunis? palam, palam, agmine,
Dens, frementes, ruperè pertendent viam,
Urbiq; victæ, lata inundabunt fora.
Pars emicabunt mœnibus celsissimis,
Murosq; persultare ouantes gestient.
Pars in domorum aprica scandent culmina,
Tectisq; sublimes amabunt conspici.
Nec sat, per amplas, limine emotas fores,
Penetrare dabitur, ad rapinas ædium.
Nô, quâ vocauit ardor audendi impotens,
Ipsas fenestras moliantur scansiles,
Aditusq; captent auios, nisu improbo,
Furum æmuli, rapace dextra audidissimi.
Nec te quietam, pondere æterno sitam,
O magna tellus, alma nutrix omnium,
Nec te licebit sede tranquilla frui.
Simul, nefanda luce, fulserit tibi
Hostilis oculus, heu misella, non ferēs
Nec te tenebis mole fundatam tua,
Sed contremisces artubus penitissimis,
Lateq; quassa cuncta sternes dissipans,
Conata dorsum pessimis subducere.
Nec vos, corusca regna, sedes astricæ,
Beata cæli maximi palatia,
Quæ, pulcher ordo, cursibus rotat vagis,
Nec vos, choreæ semper inclytum decus

Iuuabit,

*Iuuabit, aut libebit instare hunc gradum.
Loco moueri uos tuor uestro quoque,
Emgoribusq; concuti vastissimis,
Orbesq; concursare lapsos perpenim.
Tuq;, o diurni muneris fons auree,
Mundi oculo, radiorum perennium sator,
Thesaurus vnicus corusci luminis,
Sol alme, tu lugebis atrata gena,
Vultusq; merges in tenebras horridos.
Tecumq; consors ipsa mæstior tua,
Fax noctium, iubar secundum cælicum,
Splendore destituta munifico tuo,
Quassabit incassum rubentem lampada,
Fenale nigrans, nocte tota condita.
Quin picta stellis, pruta cæli florida,
Mærore opaca, subtrahent ignes suos,
Poliq; peplum deferent, luctu obsitum.
Non ante, ferri se tamen stringet rigor,
Ius, fasq; donec iusta clarigatio
Testata, promulgarit, atq; edixerit,
Qua lege læsi numinis flectant minas,
Quo more pollutos honores sarciant.
En Imperator ipse rerum maximus,
Cui omne robur, omne sæclum militat,
Structos priusquam iubeat ire exercitus,
In hosticoq; ponat ultricem manum,*

Vocem ante mittit fecialem nuntiam,
Iniuriasq; iure repetitum venit.
Ut parte se quoq; hac probet iustissimum,
Pollentiamq; dexteræ ostendat suæ.
Non, nescios, monitisq; non coërcitos,
Se fraude velle improvida conuolueræ.
Palam, palam olli virium stat copia,
Nec vna castra, militisûc vnum genus,
Sed gentium pænè omnium electissimi,
Superfluam euocati ad exsuperantiam,
Late, stativa collocantes omnibus
Campisq;, regionumq; nullo non solo.
Quis acrius nihil, nihil ferocius,
Duraciusq; audacibus periculis,
Aut iussa sacra promptius capeffere;
Ausuq; strenuo imperata persequi.
Ut vursa signa, vt cædium licentia
Permissa, clangorem tubarum exaudiit.
Diesq; dictus ultionis ultimæ est.
Nil hoc cruentum, nil magè enorme, aut ferox.
Spectabit orbis obrutus formidine,
Nec stare contra impune, nec pertendere
Cuiquam licebit, poscere aut veniæ modum,
Usq; obseratis auribus clementiæ.
Nunc nunc, benigna, mitibus se induciis,
Indulget horum, nunc Patritus optimus

Pater

Pater ipse, criminum ultor olim acerrimus,
Poscit receptum transfugæ mentis sibi,
Pacisq; blanda lege condidit fidem.
En sponte amica voce deuos ciet.
Quò, quò scelesti pergitis? quò vos pedes
Ducunt prophani, vultibus nostris procul?
Reuocate cursus impios, retro date
Fugitiua vela, flectite ad portus meos,
Reddibete cordis debitam sedem mihi,
Sed integram, sed candidam, puram, putam,
Omni carentem labis adnexa nota,
Plenamq; , concessamq; mî medullitus.
Nil subdolum, nil namq; fictum admittimus.
Duxq; adsit vnà, pressa continentia,
Succincta non procacibus ieiuniis.
Adsitq; lectus, ipse damnator sui,
Commissa tergens lachrymis fidelibus.
Totoq; planctus surgat ingens æthere.
Non vestium lacerator ille, astringens cordium,
Dolore findens intimos mentis sinus.
Auditis? an surda arcet obstinatio?
Adeste, adeste, vertite indignam fugam,
Redite verna turba pristinum ad larem,
Reddibete vos hero fugaces seruuli.
Non cum hoste vobis, non tyranno cum aspero
Res est futura, Dominus ipse vester est,

Denuq;

Deusq; vester, omnium optimus sator.
Patens ad omnem gratiæ indulgentiam,
Vel ipsa vota promptus anteuertere.
Dans cuiq; pectus obuium, obuios sinus,
Uber benignum, matris almæ viscera,
Fessiq; , pœnè condolens sensu pari.
Non nare acerba, lentus inas voluere,
Differre non asper, opulens clementia,
Miserationum planè inexhaustum penu.
Iam iam flagellum comminatus, & mala
Intenta vibrans, mox remissus & fauens.
Parcus nocendi, supplices facilis pati,
Ab ultione dimoueri flexilis.
Hæretis insulsi? vllaue dubitatio
Retentat usque criminum mentem ream?
Speiq; pulchræ liberas cludit vias?
Infestus esse quis sibi tantum potest?
Benignitate vt se abdicet Dei sui?
Dirisq; vitam destinet perennibus?
Numenq; fingat prorsus intructabile?
Hoc discere, hoc cum mage est capeffere.
Sceleribus aduersum Deum, virtutibus
Solere placari, & redire in gratiam.
Feros domare, cernuis ignoscere.
Nec stirpitis conuellere decora inclyta.
Quin linquere benedictionum reliquias.

Ut,

Ut, quā mearit prospero vestigio,
Sepulta surgant sacra, surgant germina
Diuorum honorum, munus & libaminis,
Deo dicandi perpetim libaminis.

Eia intonetur æneæ sonora tubæ,
Signum seuerum, publici carmen mali.
Sint feriata sæcla ritu sobrio,
Semota mensis pinguibus, cultu aspera,
Amsancta fruge dapilis ieiunij.
Vocate cœtus, & susfetes cœtuum,
Adsint gregatim densa populi examina,
Plebs undiquaq; confluens, immiscua,
Adsit corona concionum nobilis,
Ciues diserti, concilij electum decus.
Vosq; , ô verenda capita, grandæui senes,
Et paruulorum currat alma ætatula.
Et quotquot vsq; lacteam nefrenduli
Mulgent opem, tenelli alumni infantiaæ,
Nutricum habendi vagiant in dexteris.
Nec te, recenti maeste mentem gaudio,
Par est leporum blanda dona carpere,
Lente impeditum dulcibus complexibus.
Linque, ô beate sponse, felicem torum.
Tuq; , ô voluptas unica, thalami iubar,
Iucunda sponsa, linque secessus tuos.
Age, ocyus te elimina, viam rripe,

D

Matrumq;

Matrumq; te te cæteros adde in greges,
Quæ tum vacabit planctibus sedes feris?
Non ipsa, inaccesa ante mæsto luctui,
Delubra, læta numinis præsentia,
Defendet à squallore, sanctitas vetus.
O area, ô statio ministrorum Dei,
A fronte templi, altare quæ discriminas,
Solis sacerdotum frequentata pedibus,
Pulsanda quantis fletibus remugies?
Dum mæror in te fræna diffundet sua.
Flebunt sacrorum præstites, dium genus,
Viri verentes numinis, mystæ pij,
Atque omni guttis prolucet calentibus.
Ibitq; mussans murmur, anxie ingemens.
O parce, parce, dulcis ô quondam pater,
Tuo popello parce, parce vernulis.
Ne dede turpitudini, aut opprobrio,
Heredium tuum, tuam sortem unicam.
Ne perduelles, Barbari impurissimi,
Manu tyranna fæditer tuos premant,
Tuiq; honores vellicentur indidem.
Procaxq; lingua, sumat aptam copiam
Mali veneni, teq; per nos vulneret.
Quis sospitator noster ille tu Deus,
Impune carpens, teq; lancinans palam.
Nec supplices fuere frustra, nec mori,

Exarsit

Exarsit ingens ossibus Dei dolor,
Inq; non ferente contumeliam
Commotus, haut tulit suum lædi decus.
Ipsamq; tellurem super miseritus est.
Mentemq; suscepit quietam erga suos.
Multumq; de rigore dempsit pristino.
Ultrò benignæ temperans veniæ modum.
Dictisq; amicis lenè responsum dedit.
Voce ipse pacata calans populum suum.
En læta vobis rum, lætas frugibus
Reddo nouales, vile & annonæ forum.
Et latè opimis horrea ampla messibus.
En vitis vltimos densa vestit fertiles
Vuis onusta, mustei roris parens,
Medella vitæ, nectâr orbis unicum.
Nec pinguis vsquam dèest oliui copia,
Aui refectrix, recreatrix virium,
Stant densa latè arbusta, siluis æmula,
Honore baccarum affatim ornatissima.
His este macti commodis, his præmiis,
Nec amplius manete gentium pudor.
Nec turpitudine iniqua nominis mei.
Et hunc opacæ noctis ex propagine,
Frenetici septentrionis filium,
Belli procellis effernatum immitibus,
Tundam, repressum sedibus vestris procul.

D ij

Saltusq;

*Saltusq; in inuios, inhospita in loca,
Pulsum supinabo, accolam inculti soli.
Iacebit umbra, maximi cadaueris,
Protensa longinquo orbe crudis artubus.
Qua sol renatus aureos ortus ciet.
Undamq; lustrat æquoris cognominis,
Hac summa frons, apex nefandi verticis
Voluetur, ora littoris vastissimi.
Ast corporis margo, pedum statumina,
Idem relapsus quâ diem sol occulit.
Sternentur, vsq; marmor ad nouissimum.
Ibitq; cælo fætor affatim arduus.
Tabo eliquatus, pabulum sipedinis,
Ibitq; putredo insepulta, verminans,
Redhostimentum nareidum superbiæ,
Quâ gesserut se se impotenter, vls modum,
Victoriæ frænare iura respuens.
Nunc pulchra tellus, nunc amica mi sola,
Aruum politum, nunc inertî te metu
Vacare mando, mando comptam viuere,
Et lusibus dare otium, & terere diem,
Festisq; lasciuiæ lautam gaudiis.
Tanti æstimatam, quando te Deus tuus
Ornare quærit, nec laborem defugit,
Magnum laborem, dextera pignus suæ,
Quò splendidam, quò te superbam prouebat.*

Prodite

Prodite lustris, antra cæca linquite,
Meticuloso arcete cumam pectore,
Fæcunda pecua, liberum armenti genus,
Quodcunq; nutrire patria hæc amat.
Discessit agris horror, ubertas virens
Priscum nitorem reddidit tesquis locis.
Et quæ rigebat gleba, deserti vicem,
Lappisq; , carduoq; latè squallida,
Splendere gaudet, flore picta lucido.
Turgere nimi gestiunt gemma noua.
Fructumq; nulla non suum arbor parturit.
Et ficus omnem præstitit dulcedinem,
Et vua totam suauitatem maximam.
At vos nouella turba, spes domus recens,
Pulli parentati, iuuentæ flosculus,
Sanguen Sionis, affecle sapientiæ,
Hoc tempus, hoc est, quo vagam diffundere
Mentem datur, studiisq; lætis prouehi.
Vitulate magno gannientes ludicro,
Vitulate certa numinis præsentia.
Numen voluptas vestra, numen sit lepor,
Et lusus, & venusta subsultatio.
Talem magistrum, disciplinæ præsidem,
Ducem irreprensam, corculum peritiæ,
Vobis redono. Cuius ore limpidò,
Fontem bibetis veritatis aureum,

D ij

Æterna

*Aeterna iuris, atq; legum sagmina.
Hic vos, hic arte finget exactissima,
Quales fuisse constitit, primo satum,
Olim profectos optima ex origine.
Nec vdas cæli vena, sudis imbribus,
Rorem feracem, fundere in terræ sinum,
Usquam negabit, mane seu roseo, facem
Aurora, currus ante solis proferet,
Seu condet obscuranda serò lumina.
Et anteuertens, & diem ponè insequens,
Ceu lauta mundi forma primitus fuit.
Iam iam, reposta maximis gminariis
Frumenta turgent, personant tunscæ aræ,
Dum munda aristam linquere expetit seges,
Surgunt acerui, adoræ locuples penu.
Gemunt referta præla, vitigenus latex,
Expertus vsque crebræ plantæ verbera,
Undare quærit, vuidus largo alueo,
Quæritq; oliui undare blanda opimitus,
Cibi nitella, pingue mensarum decus.
Nil molle, paruis ausibus nil ordior,
Sed virium, pollentis atq; roboris,
Ingens opus, quo nostra se vobis palam
Probet potestas, vsibus vestris data,
Qua compotui vos supernè præditos.
Valere iam iubete languidam famem,*

Cænisq;

*Cænisq; vos curate pollucibilibus.
Licet venustos agere conuiuas, licet,
Vel ad palati maximam lubentiam,
Cui sola deniq; satias ponat modum.
Tunc ore vestro, sit meum nomen frequens,
Tunc pulchra laudum dona, tunc præconia,
Reponat altis, lingua grata, nubibus,
Quæis vester esse noscar & Rex, & Deus,
Ingentium patrator in vos munerum,
Stupore fingens corda præstitis bonis.
Hac sit secuta vos tenuis confusio,
Hac seruitutis Barbarum contagium.
Deinceps vetabo cum prophanis viuere,
Gentem mihi amicam, segregem populum mihi,
Priuo fruentem libero consortio,
Vel vsque sæcla perpetim ad perennia.
Nec me pigebit præesse vestris cætibus,
Commq; in Israele conspici meo,
Medium frequenti ciuium comitio.
Nescire nemo vt possit obtutus meos,
Sed scire cuncti me Deum, & Regem suum.
Cui possit alter nemo compararier,
Qui sceptra postmodo ista nulli cesserim.
Rex ipse, Princeps ipse vester vnicus.
Certum est, in vnum dissipatos cogere,
Certum, exules donare patrio solo,*

Nec

Nec perfido amplius iugo sinere opprimi,
Nec inquinari sordibus promiscuis,
Latusue purum cum prophanis iungere.
Sincera sed durare sæcla perpetim,
Claudenda nullo fine, nullo termino.
Migrabit ætas ista pridem sæuior,
Pulchrumq; pulchro tempori cedit locum.
Iam ventilari blandientes expetunt
Auræ, & serescit purior cæli dies.
En ipse, flamen, en meam vim maximam,
Depromo, deq; fundo largo flumine,
Cæleste munus, carnis in glebam rudem,
Nil corporum auersatus obscura augmina.
En faxo, proles vestra, vestri liberi,
Maresq; , sexus & minor virgines,
Lymphata nostro corda tacti numine,
Omiculorum dia fundent carmina.
Vatumq; primas sortientur glorias.
At maior ætas, incluti casci senes,
Dum fessa lentus membra distinet sopor,
Mensq; exsoluta liberis pennis volat,
Catas futuri somniorum imagines
Cernent, repanda porta quæ fatis patet.
Porro iuuentus, perspicax visu mage,
Palam, sub ipsa luce, promptis sensibus,
Coram intuentur spectra rerum lucida,

Viuos

*Viuos colores imminetum euentuum.
Nec te, secunda turba, parta mancupi,
Nec te relinquam munerum exsortem meum.
Vobisq; seruuli, meo de spiritu
Impertiam, vobisq; bellæ ancillulæ,
Mensum herili, copia lautissima.
Cælumq; telluremq; portentum metu
Quassabo. tu percussa terra, gurgitem
Volues cruorum, cædibus tota obruta,
Imberq; te coruscus, ardentum ignium,
Figet supernè, incendiis procul furens.
Fumabis, heu misella, feruore vltimo,
Anbela ructans pectora, in mundi cauum,
Vaporq; te auris, & fauilla differet.
Hic sol, hic almæ lucis auriga aureus,
Atratus ibit horrida ferrugine.
Tu luna, lumen alterum purissimum,
Hæc omnia lactea, iubar hoc argenteum,
Cruore tingues, discolor, væpallida.
Tanta antecedent monstra. tandem maximus,
Pollens procellis, turbinum promus minax,
Formido, & horror orbis, horror sæculi,
Ultor supremus, ingruet Domini dies.
Hæc summa rerum, hic hæret altè terminus.
Quem nulla post momenta verterint loco.
Quin consuet id, quod stat ratissimum fore.*

E

Tunc

Tunc nominis nostri inuocatores pios,
Sacrata cælo pectora, electum genus.
Vitæ assenim, fatoq; subtraham aspero.
Ipso Sionis quippe pulchro culmine,
Ipsiq; Solymes inclytis pomæriis,
Salus vigebit. tuta virtutum choro.
Nec cæteros plerosq; non contexero,
Lectu nouo accensos supernumerarios,
Seruare quos mî cura, quos labor fuit.
En fiet illis, fiet vsque lucibus,
Cum præstitutam tempus orbitam teret.
Quo seruitutis compedem, & crudum iugum,
Demam meis Solymis, meo Iudæ unico,
Reddamq; iura Ciuibus postliminj.
Tum conglobabo gentium mista agmina,
Omnem superbam Barbarûm propaginem,
Ducamq; mecum iure consertos manu.
Quâ plana pandit septa territorij
Vallis Iosaphat, iudicj Campus sacer.
Hic mî tribunal stabit, hic creperum forum,
Hic iusta litis iurgia aduersum reos.
Quænamq;, calculumq; poni mî volam.
Meo popello, hæredio meo super.
Quis tam proteruè libuit esse iniuriis?
Ut Isrâëlem, nostri patrimonia,
Tam diriter, tam pessimis tunc sum modis,

Irent

Irent redactum ad ultimas minutias.
Sparsumq; vastis gentibus disploderent.
Cur ausa nostrum pertica aruum carpere?
Dominisq; partem vendicare non suis?
Heu heu, meorum, capita mī charissima,
Vilis fritillus, vana ludit alea.
Impubis ætas, volupe matrum gaudium.
Heu profedas, nefanda merces, ad lupas,
Iuit, libidinum pudendum præmium.
Heu ebriosus miles, heu gurgis meri,
Tēmeti amore sauciari se expetens,
Florem puëllarum, aureas virgunculas,
Vini propolis obligauit impius.
At tu superba ciuitas Sydonia,
Tu ciuitas Tyri, Palæstinum & solum,
Quodcunq; nostris finibus iungis latus.
Pot'esne quicquam triste, quicquam inospitum,
Narrare de meis? aperte & conqueri?
T'ibine mecum quiuit intercedere
Offensa quæquam? ires vt ultum iniurias,
Priusq; læsa, redderes noxam parem.
Si te nocendi tanta vexauit sitis,
Impunè vt incursare sperares meis,
Et damna spontè innoxius procudere.
Dicto ocys, mox mox tibi rependero,
Iusta libella, talionem asperrimum,

E ij

Tuumq;

Tuumq; cornibus tuis frangam caput.
Auri talenta, diuitem gazam meam,
Perfecta gemmis vasa, signis aspera,
Et quicquid argenti extulit domus mea,
Mala abstulistis fraude, nuptu pessimo.
Ipsosq; honores, quæis serenari meam
Ego professus mentem, & expleri solens,
Et quicquid in rebus meis pulcherrimi,
Demptum mihi, obscenas Deum vestrum in domos,
Fædè intulistis, & sacraſtis perperam.
Gnatos Iudæ, nobilissima corpora,
Gnatosq; Solymes, liberum semper genus,
Quæſiſtis aucupio plagj iniuſtiſſimo.
Proculq; venundastis oram in Græciam,
Trans vâſta terræ ſpatia, trans magnum mare,
Ne ſpes miſellis vlla, perpetim foret,
Dulcem videndi patriam, & patrum domos.
Non ſic abibit, non. ſed obuerſum malum
Torquere certum eſt veſtræ contra pectora.
En, quæis in oris, inſtitores improbi,
Mercatu iniquo, conuolantes ad lucrum,
Distraxtis incolas meos, germen meum.
Inde excitos, ſeruaq; naptos compede,
Mibi reducam, & libera aſſenam manu.
Ruet retorta veſtræ retributio
Veſtrum in caput, fragetq; vos iuſtam vicem.

Vestrum

Vestrum propagmen impium, sobolem notham,
Natosq; iunicumq; læta corpora,
Dedam sub hastam, filiis Iudæ in manum.
Passimq; vos, vilis precj, mercem malam,
Vendent, reuendent, vsq; ad ipsos vltimos
Orbis Sabæos, dissitam gentem procul.
Non est Dei, mutare, quod ratum semel
Enuntiarit ore constantissimo.
Percellat aurem gentium clamor minax.
Volent frequentes nuntij, voces fremant,
Pandantur alta claustra, bellorum viæ,
Arma, arma, conclamate, stent iusti dies,
Vexilla pinnis ventilentur arcium,
Deuota ferri sæuiat licentia,
Nil sanctius sit cæde, nil antiquius,
Scandant feroces trossuli, scandant equum
Instrata dorsa, tectu ferri fornice.
Ruant phalanges, quiq; robustissimi,
Quacunq; terræ parte, quocunq; themate,
Dent magna, bello consecranda nomina.
Gemant resectis officinæ incudibus
Nil tela præter, præter armorum struem,
Festinet expedita fabrilis manus.
Vcl ipsa aratra, ruris apta muniis,
Bellorum in vsus asperos refingite.
Eat rigorem in ensium dens vomeris.

E ij

Eantq;

Eantq; dura sarcula, & scaber ligo.
In gessa tela, in longi umbres lanceas.
Vel effrenari nunc liceat inertibus,
Gnauamq; sese iactet ima imbellia.
Dicantq; segnes, fortium nos æmuli,
Victoriarum conditi ad palmarium.
Ite, omnibus mundi plagis, omni loco,
Mouete signa, conuolate, erumpite.
Cogite vires maximas exerciti.
Densi manipuli ferueant cohortium.
Hic campus, hic est, hæc duellica area,
Tinguenda vestro sanguine, hic latè dabo
Stratum omne vestrum robur, afflictum solo,
Humumq; mordere faciam audacissimos.
Non hoc sedendi tempus, aut lentæ moræ.
Properite magno sistier vadimonio,
Omnis propages, gentium sæcla omnia,
Vallem in Iosaphat, iudicij Campum sacrum,
Quo dicta vobis est dies seuerrima.
Hac sede Iudex, orbis omnes incolas,
Coram euocatos, litigantes audiam,
Cernamq; prolatus ultimæ sententiæ.
Adultæ aristis iam seges falcem vocat.
Ite & frequentes, dura messorum agmina,
Telluris hanc densam comam, satum arduum,
Sub cultri acumen profecantes mittite.

Cessare

Cessare nulli libeat ex operis meis,
 Vindemiæ celebramus vda tempora.
 Iam protulit se plena tandem autumnitas,
 Iam vasa vinitorcula vbertim scatent.
 Iam præla feruent, iam trapetes æstuant,
 Summam potitum copiam excreuit scelus.
 Diffusa latè criminum exundant vada.
 O plebs, misella, plebs misella, ter, quater.
 Non vallis ista, non solum fixum te habet.
 Sed cespes Orci, sed vorago perfida,
 Campus ruinæ, funerum gurgis vorax.
 Iam iam, nec arcet longa terminum mori,
 Quùm se arduus mundo inferet Domini dies,
 Hac valle sæua, cædium hoc stato loco,
 Pœnas luetis, lancinati cruditus.
 En seuit ipse sol tenebris horridus.
 En luna, lumen impiatis denegat.
 Nox atra stellas distinet, porta ætheris
 Oppressa, vultus aureos cæli abstulit.
 Rugiet Sionis arce Dominus infremens,
 Vocemq; Solymes edet altis turribus.
 Vocem, polorum tectâ moturam loco,
 Terræq; moturam refractos cardines.
 Fatiscet iccâ tota mundi machina,
 Et fluctuabit funditus caduciter.
 Vos interim, mei Israël, gens mea,

Fisos

Fisos mihi, secum conteget quies.
Ad me recepti, spe mihi innixi nata,
Degetis immunes, periculis inuij,
Meo refulti tuta corda robore.
Sensuq; dabitur scire compertissimo,
Quod ipse vester Dominus, & vester Deus,
Sionis arce, montium sanctissimi,
Charissimiq; montium mihi omnium,
Diuerſo præſens, & meam sedem hîc gero.
Atq; ipsa Solyme, sidus vrbiũ & iubar,
Apex supremus elegantie vnica,
Primos honores sanctitatis auferet,
Splendore maiestatis arduo eminens.
Quam fronte prona, subq; missis fascibus
Urbes adorent, & stupeſcant omnium
Lumenq;, reginamq;, latè gentium.
Nemoq; deinceps perduelis perfidus,
Nemo exterius grassator, aut prædo rapax,
Pertendet incestare contactu impio,
Pedemue sanctis ponet impurum viis.
Ventum, nec mutanda quondam sancio.
Quum pulcher ille fulserit mundo dies,
Nouos lepores promet ætas aurea,
Non mella pratis efficax apum labor
Leget minutim, cellulis condens cauis.
Sed montium fœcunda sese viscera,

Passim

*Passim refundent, nectaris satū oblita,
Roresq; largos proferent dulcedinum.
Passimq; colles lacte manabunt mero.
Olimq; Iudæ regio, fluminum indiga,
Sitim relinquet siccitatis aridam,
Nulloq; non reuoluet vndas riuulo.
Ipsq; Regis maximi palatio,
Prodibit ingens, limpidæ parens aquæ,
Fons largus, amplo se vomens ex aluco,
Spinisq; torrentem procul cognominem
Ditabit, ad Iordanis vsq; littora
Fluctus propagans, irrigator prodigus.
Ægyptus, hæc Ægyptus, aruum perfidum,
Hostilis ora, nunc tumens successibus,
Inculta, desolata, contemptissima,
Iacebis, olim, turpe spectrum cladum.
Et vos Idumes regna, latronum domus,
Fraudum officina, ergastulum doli mali,
Et vos nefanda damna deserti manent.
Sic vasta, sic fœdata squallore ultimo,
Sic inquinata pessimis incuriis.
Cedetis in prauum lucrum, furi improbo,
Palamq; præmiator, & prædo vagus
Vos permeabit, ganniens raptu impio,
Ut nulla deinceps vos satis seruet salus.
Hac scilicet mercede vobis venerit*

F

Iniuriarum

*Iniuriarum nullus in Iudam modus.
Factæq; cædes innocentum corporum,
Sanguisq; largè fusus in terræ sinum.
At terra Iudæa, incolas populos suos,
Fouebit æternum, beata & libera,
Habitata semper, culta semper impigrè.
Vobisq; Solymes ampla territoria,
Semper vigeant ciuium frequentia,
Hac stirpe gentis, hac, & altera procul,
Usq; adperennes gentium prosapias.
Purumq; , mundatumq; sanguinem dabo,
Mundare quem forte hætenus neglexerum.
Sionq; mons, ocellus iste collium,
Me præside, & rectore me, regnabitur.
Regnabitur vel perpetim, omnes sæculi
Vls terminos, vls atq; metam temporum.*

Iesu Christo laus & gratia.

